

Bezuinigen en participatie gaan niet samen

Op 17 september sprak de nog verse Koning in zijn eerste troonrede over de participatiesamenleving. Prompt wordt in november het woord door het Genootschap Onze Taal verkozen tot woord van het jaar 2013. Jasses, ik mag toch hopen dat de keuze niet op dit woord gevallen is vanwege de mooie klank? Tenenkrommend... Maar waarom bekruipt mij dit gevoel eigenlijk?

Het woord 'participatiesamenleving' is een samenvoeging van de woorden participatie en samenleving. Tegen het woord samenleving heb ik niets, ik vind het zelfs een leuk woord, het klinkt een beetje relaxt: 'Ik leef samen, leve de lol'. Mijn onbehagen wordt dus veroorzaakt door het woord participatie; het kan niet anders.

Toen ik begin jaren tachtig in het groen ging werken, kende ik het begrip participatie niet eens, wel het begrip inspraak

Toen ik begin jaren tachtig in het groen ging werken, kende ik het begrip participatie niet eens, wel het begrip inspraak. Ik hoor het de toenmalige wethouder nog zeggen bij het begin van de werkzaamheden aan een parkje: 'Gelukkig hebben wij dankzij de inspraak zo'n mooi ontwerp gekregen.' Daarna drukte hij op een luchthoorn als teken dat het werk kon beginnen. Mijn voorman schudde zijn grijze hoofd ter afkeuring, want hij wist dat de planvorming door de inspraak drie keer zo lang had geduurd, zonder dat er iets wezenlijks aan het eerste voorlopige ontwerp was veranderd.

Ruim tien jaar later werd ik me voor het eerst bewust van het begrip participatie. De context werd bepaald door bezuinigingen. Volgens de politiek en het management was groenbeheer ontzettend duur en kon de burger, onder het mom van burgerparticipatie, makkelijk zijn of haar eigen groen onderhouden. De toenmalige wethouder deelde bij een woningbouwflat een twintigtal schoffels (echte Van Driels) uit en wenste de bewoners, die zich amper realiseerden waar ze ja tegen hadden gezegd, veel succes. Omdat de beplanting in vergaande staat van ontbinding verkeerde, mocht ik samen met twee bewoners een nieuw ontwerpje voor de tuin om de flat maken. Uit een kleurige, iets te opvallende catalogus zochten zij, als kinderen die voor het eerst zelf een gerecht mochten kiezen bij Van der Valk, de duurste beplanting uit. De kosten hiervoor werden betaald uit een speciaal hiervoor gecreëerd potje.

Vreemd genoeg ging het onderhoud van de tuin om de flat best goed. Soms kregen we wel eens meldingen van bewoners van de andere kant van de straat, dat de tuinman (op een gegeven moment was er nog één vrijwilliger over) te veel van de bomen snoeide, zodat de flat voor hen te zichtbaar werd. De bewoners van de flat kregen echter meer licht in huis en waren juist tevreden. Toen de vrijwilliger vanwege zijn hoge leeftijd noodgedwongen stopte, nam de gemeente het beheer van de tuin weer over. Achteraf bleek deze vorm van participatie niet goedkoper. Wat bij de medewerkers van de gemeente bleef hangen, was de gedachte: zie je nou wel, groen beheren is een vak en kan niet worden gedaan door amateurs. Ik vind dat jammer, want we hebben er niets van geleerd.

Nu, twintig jaar later, heb ik in de gemeente waar ik nu werk vele vormen

van participatie zien komen en gaan, met stakeholders, met werkgroepen, procesregisseurs en noem maar op. Het is waar: de burger heeft meer invloed, maar... het kost wel wat. Soms duurt participatie zo lang, dat niemand nog weet waar het over gaat. Uiteindelijk is nietsdoen dan de beste oplossing. Dus: als er over participatie niet goed wordt nagedacht (goed nadenken is helaas niet velen gegeven), dan gaat het fout en dat is mijn frustratie.

Als ik dat in het licht van de troonrede zie, bekruipt mij het gevoel dat onze bondscoach ook wel eens heeft: ben ik nou zo... of zijn ze in Den Haag zo stom? Bezuinigen en participatie gaan niet samen.

Chris Winter (1963), die deze column schreef is beleidsmedewerker Groen in gemeente Castricum. Hij groeide op in het dorp Uitgeest, tussen Alkmaar en Amsterdam. Winter is boerenzoon, heeft de middelbare tuinbouwschool gedaan in Hoorn en is daarna begonnen als hovenier. Vanwege de crisis van begin jaren 80 is hij in 1988 als vaste tuinman begonnen in de gemeente Beverwijk, en na wat omzwervingen kwam hij terecht in Castricum. Als laat geroepen is hij van 2003-2008 landschapsarchitectuur gaan studeren aan de Hogeschool Van Hall Larenstein te Velp. In zijn vrije tijd houdt hij zich voor de PvdA bezig met dorpspolitiek.